

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 103. szám.

Szombat, május 7.

Negyedszázados kulturmunka.

A Torontálmezei Közm. Egyesület jubileuma.

Nagybeeskerek, május 7.

Negyedszázados fönnállásának évfordulóját ünnepli holnap a Torontálmezei Közművelődési Egyesület. Huszonöt esztendeje mult most márciusban, hogy e nagy nemzetiségi vármegye magyarságának vezetői összeállítottak s testületileg szervezkedtek, hogy itt a magyar nemzeti közművelődés ügyét előbbre vigyék, a magyarságot erősítsék s a magyar nemzeti szellemet minél szélesebb rétegekbe beleoltsák és fejlesszék.

Aki a huszonöt esztendő előtti időre visszatekinthet s az akkori viszonyokat ismeri, az tudja csak igazán, hogy azok a lelkes férfiak itt a nemzetiségek tengerében micsoda nehéz munkára vállalkoztak.

Szinte egy töretlen öserdőnek vágta neki pusztá kézzel s vágta a vadont, csinálták az utakat, hogy a homályba minél több sugár beszűrődhessen s minél jobban átjárhassa a sűrűséget a magyar nemzeti közművelődés levegője.

És a rengetegben egyre nyitak az utak, a sűrűséget egyre jobban átjárta az éltető levegő, a töretlen helyek jártakká lettek, a homályt felváltotta a világosság. A maroknyi magyar, a mely félve, tévetegegen mint idegen járt a vadonban, az évtizedek szakadatlan, fáradságtalan munkájával ma már urrá lett a vadon fölött, határozottan egyenesen halad s egyre nagyobb fényel árasztja szerte a magyar közművelődés világosságát.

A torontáli magyarságnak egykori kicsiny kulturszervezete ma virágzó, erős testület, a mely behálózta immár az egész vármegyét s olyan munkát végez, mint az ország nagy kulturregységei.

Aki a vármegyének majdnem minden részében hatalmasan pezsgő mai nemzeti kulturéletét látja, annak el kell ismernie, hogy a lefolyt negyedszázad alatt nagyot haladt a magyarság, a magyarosodás s a nemzeti közművelődés Torontálban. Persze ez nem egyedül a közművelődési egyesület munkája, de bizonyos, hogy tiszteletre méltó része van benne s lelkesítő agitációjával és tényleges kulturmunkájával egyaránt erős segítő és munkatársa volt a többi kulturintézményeknek és kultúrtörekvéseknek.

A torontáli közművelődési egyesület története tehát egy darab kulturtörténet s negyedszázados munkásságának jubileuma nem egyszerű egyesületi ünnep, hanem valóságos kulturünnepp itt a vármegyében, a melyet tisztelettel és elismeréssel kell megbecsülni s külön ünnepnapként megülni.

Ilyen ünnepnapnak fogadjuk a holnapi napot mi is, a sajtó munkásai, akik szintén a magyar kultúrának vagyunk harcosai s lelkes szeretettel köszöntjük az egyesületet mint testvérünket negyedszázados munkásságának határkövénél, a melyet bizonyára

még sok egyre fényesebb emlékkő fog követni.

De jelentősnek tartják s ünnepszámba veszik a torontáli közművelődési egyesület jubileumát a vármegye határain túl is, mert ide gyül holnap Nagybeeskerekre az ország kulturéletének számos előkelő vezető férfia, hogy megjelenésével lerója tiszteletét azért a nemes, fáradságtalan munkáért, a melyet az egyesület rendkívül nehéz viszonyok közepette huszonöt esztendőn át végzett.

Mint a kulturának munkásai, mi is vendégeinknek tekintjük őket s meleg szeretettel üdvözljük valamennyiüket, mint ujságírók pedig különös lelkesedéssel köszöntjük körünkben a magyar nemzeti közművelődésnek és szellemi életnek hatalmas zászlótartóját, a magyar ujságírásnak elismert atyamesterét Rákosi Jenőt.

Most pedig adjuk itt a holnapi ünnepre vonatkozó tudósításunkat:

A vendégek.

A közművelődési Egyesület holnapi ünnepe nagyszámmal érkeznek a vendégek úgy a vármegyéből, mint az ország más részéből is. A vendégek egy része ma este, másik része holnap reggel érkezik meg, akiket a kulturregység elnöksége fogad a vasutnál. Ma délig érkezésüket bejelentették Rákosi Jenő főrendiházi tag, a Budapesti Hírlap főszerkesztője, Szabolcska Mihály az Arany János-társaság elnöke, Tömörkény István a Dugonich-társaság főtitkára, Lendvay Miklós az Arany János-társaság főtitkára, Szundy Károly az Országos Magyar Iskola Egyesület elnöke az Országos Közművelődési Tanács képviselőjében, Gallovich Jenő a Dmke főtitkára, Zsiross Mihály a Dmke főszámvívője. Kramer Teréz a m. kir. opera tagja holnap délután érkezik meg.

Az ünnep sorrendje.

A kulturregység jubiláris közgyűlése holnap délelőtt fél 11 órakor lesz a vármegyeház dísztermében a következő sorrendel:

1. Jankó Ágoston alelnök elnöki megnyitása; a vendégek üdvözlése.
2. A vendégek válasza.
3. Somfai János titkári jelentése.
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1910. évi költségvetés megállapítása.
6. Dr. Vincze Erő egyesületi igazgató ünnepi beszéde.
7. Tisztujtás.
8. Knyaskó Lajos felsőkeresk. iskolai igazgató előadása.
9. Esetleges indítványok.
10. Hitelesítők kiküldése.

A közgyűlésen Nagybeeskerek város képviselőtestülete testületileg vesz részt. A képviselőtestületi tagok holnap d. e. 10 órakor gyülekeznek a városházán s innen dr. Perisics Zoltán polgármester vezetésével együttesen vonulnak a megyeházára a díszközgyűlésre.

Délben 1 órakor ünnepi ebéd lesz a kaszinó nagytermében.

Este 8 órakor lesz a városi színházban az irodalmi és művészeti estély a következő műsorral:

1. Rákosi Jenő beszéde.
2. Nagy ária a „Tannhäuser”-ből. Énekli

Kramer Teréz, a m. kir. opera tagja, zongorán kíséri Szilágyiné Kokits Elza.

3. Ujabb versek. Főolvasza Szabolcska Mihály.

4. A Lagrange ária a Hunyadi operából. Énekli Kramer Teréz, zongorán kíséri Szilágyiné Kokits Elza.

Az estély után a kaszinóban társasvacsora lesz, a melyet tánc követ.

Választási mozgalmak Torontálban.

Nagybeeskerek, május 7.

A vármegyében folyó választási mozgalmakról érkezett mai jelentéseink a következők:

A nagykomósi kerületből.

E hó 4-én és 5-én tartotta, mint már közöltük, zombori Rónay Jenő nyug. főispán, a nemzeti munkapárt által fölkért jelölt, Nagy-Komlóson, hol Kunszölös és Vizesda választói is megjelentek, továbbá Nagyteremián és Mokrinban programbeszédét. Rónay beszédeiben hivatkozott mindenütt arra, hogy értesülése szerint ellene a már többször használt és elcsépelet rágalmak terjesztetnek, így péld., hogy vasutak építésével, mint főispán, a vármegyét tönkretette, hogy szőnyeggyárat építtetett, amely megbukott és hogy a vármegyeházat felgyújtotta.

Legnehezebb — mondta a jelölt — az ilyen aljas rágalmak ellen védekezni, mert hiába hivatkozik ő arra, hogy ő csakis a nagybeeskerek — nagymargitta és szécsány — módosi vasut építését vezette, míg a többieket a mindenkorai alispánok, mint a vasutnak hivatalból elnökgazgatói irányították, hiába hivatkozik arra, hogy a létesített vasutak nem a létesítés első éveiben, hanem később fizetik ki magukat, hiába állítja, hogy a szőnyeggyár ma is működik, és hogy a vezetése alatt állott első tulajdonos részvénytársaság a gyárat szabad kézből adta el, és hiába hangsúlyozza, hogy a vármegyeház gróf Bethlen Miklós főispánsága alatt gyuladt ki, mind nem használ semmit, mert a titokban való rágalmazás mesterségéből élők újra és újra megújítják támadásaikat.

Rónaynak egyik önérzetes ellenjelöltje, Holló Ádám lelkész ezen rágalmak tekintetében Rónayhoz a következő levelet intézte:

Mélt. zombori Rónay Jenő urnak

Kiszombor.

Méltóságos Uram! Nagy megütközéssel hallom, hogy Méltóságod elleni szennyiratot szórnak a kerületben és az a vélemény merült föl, hogy ezen kvalifikálhatatlan eljárás az én vagy párthiveim műve volna. Mély tisztelettel kérem, engedje meg kifejeznem, hogy e szennyiratot eddig nem láttam, nem tudtam róla és ha tudtomon kívül valamely párthivem tette volna közzé, azzal magamat sehogyan sem azonosítom, sőt alkalomadtán a legélesebben elítélem. Kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok Méltóságodnak legalázatosabb híve: Holló Ádám dr., plébános.

Igy ir, a választások tüztétől el nem ragadt tiszteletes gondolkodásu ellenfél és ezzel bélyegezi meg legjobban a megbélyegezésre éretteket.

Nagyteremiáról írják: Rónay Jenő ur, megyénk volt érdemdu főispánja tegnap délelőtt fél 9 órakor tartotta meg nagy érdeklődés és részvétel mellett Nagyteremia községben, mint nemzeti munkapárti képviselőjelölt, programbeszédét.

A zuhogó eső dacára, a választók Rónay Jenőt reggel 8 órakor a községi határnál bandérium és számos fellobogózott kocsival várták és üdvözölték. A programbeszéd, mely nem ígéretekből, hanem a helyzet feltárása s a szük-

VEGYEN!

224-22.19

Harisnyákat, napernyőket, kalapvirágokat
nemkülönb minden egyéb
női tavaszi ruhákhoz való
diszitó cikkeket.

Benó Testvéreknél

ezelőtt Kokits A. F.
rövid-, divat- és játékszerkereskedés
Nagybeeskerek.

A pillangóhoz. Alapított 1870-ben Telefonszám 201.

séges teendők felsorolásából állt, a választókra igen jó hatással volt.

A párdányi kerületből.

Torontálujvárról írják lapunknak: Folyó hó 4-én este érkezett Ujvár községbe ifj. Dániel Pál báró, a párdányi választókerület képviselője, dacára a rossz időjárásnak, igen számosan jelentek meg fogadásánál, másnap délelőtt — nem tekintve az idő mostohaságát és a zuhogó esőt — felkereste az összes választókat. Minden választópolgár kitűnő szíveséggel fogadta házában az általános becsült képviselőjelöltet, aki szeretetreméltóságával és előzékenységgel meghódította egész Ujvár községet. Délután tájékoztató beszédet tartott az aktuális politikai kérdésekről nagy tetszés mellett, beszéde végén pedig az óriási számban össesereglett közönség — választók és nem választók — lelkes éjenzéssel tüntetett képviselőjelöltje mellett.

A törökbecsei kerületből.

Karlováról írják a következőket: Folyó hó 2-án tartotta programbeszédjét Karlován Manojlovićs Janos radikális szerb képviselőjelölt, de kevés választópolgár előtt.

Aznap d. u. tartotta Rankovics István munkapárti képviselőjelölt először Beodrán, de ott nem talált hallgatóságra s így kénytelen volt tovább utazni Karlovára. Aznap ünnep lévén Karlován, a vendéglőben volt egy pár ember s ezeknek mondotta mondanivalóját, de nem adott programot, hanem csak azt mondotta, hogy már 30 éve, hogy ő ennek a járásnak jölvője s ezért válasszák meg képviselőnek.

Dr. Bogdán Zsvikó, a másik munkapárti képviselőjelöltnek f. hó 6-án kellett volna Karlován programbeszédét elmondani, de a karlovai választópolgárok deputációba mentek hozzá s kérték, hogy tekintettel a rossz időre, halassza el a kijövetelét, mert a nagy eső miatt nincs alkalmas hely annak a sok embernek, aki a program meghallgatását várja s így a tegnapi napra készült programbeszéd máskorra maradt.

Az ozorai kerületből.

Mint Perlaszról írják lapunknak, Popovits V. István, az ozorai választókerület munkapárti képviselőjelöltje, a tegnapi napon tartotta Perlaszon nagy választóközönség előtt programbeszédjét, melyet nagy tetszéssel fogadtak. A választók Popovicsot érkezésekor a közönség határán hosszú kocsisorral várták és így kísérték be a faluba, ahol lelkes ovációkban részesítették.

SZULTÁN FORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

17-14262
Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Külföldi kútkezelőség: EPERJES.

Kapható Nagybecskerekben: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobb híré fűszerkereskedésben.

Egy évi kulturmunka.

A Torontali Közművelődési Egyesület évi jelentése.

Nagybecskerek, május 7.

II.

(Befejező közlemény.)

Az egyesület munkásságának friss hajtásait képezik új szabad liceumai, amelyeket a múlt ősszel Zsombolyán és Törökbecsén létesített s amelyek már a lefolyt télen igen szép eredménnyel és hatással működtek. E két új liceummal most a vármegyében négy szabad liceuma van az egyesületnek, nevezetesen Nagybecskerekben, Nagykikindán, Zsombolyán és Törökbecsén.

Ujabb munkásságához tartozik még a mesemondó délutánok ügye. Szilágyi Albert megyei aljegyző indítványára indította meg ez irányban a mozgalmat az egyesület s fölkérésére a Délmagyarországi tanítóegylet óvónői szakosztálya Nagybecskerekben tartott gyűlésén elhatározta, hogy az óvónézetekben az óvónők az egész vármegyében mesemondó délutánokat rendeznek és pedig faluhelyen a karácsonyi ünnepélyen kívül legalább egyet évente, nagyobb városokban kettőt vagy hármat.

A Délmagyarországi Tanító Egyesület nagy-

becskereki főlkörének indítványára kezébe vette az egyesület a gyermektanulmányozás ügyét, amelynek tudvalevőleg az a célja, hogy a gyermekeket tanulmányozva, azokat minél alaposabban megismerje s így azok nevelését előmozdítsa. A gyermektanulmányozás érdekében az egyesület fölkérésére Nagy László budapesti tanítóképző-intézeti igazgató folyó évi április hó 4-én nagyrészt és tanulságos előadást is tartott, amely alkalommal egyúttal az egyesület kebelében Grézlo Janos kir. tanfelügyelő, igazgatósági tag elnöklése alatt külön szakosztályt is alakított s ebbe belevonta az összes helybeli tantestületeket, a nagybecskereki patronage-egyesületet, valamint a helybeli orvosokat.

Egyesületünknek egyik liceális előadásából indult ki a nagybecskereki iparvédő egyesület és ifjúsági Sorompó megalakulása. Dobieczy Sándor, az országos iparvédő egyesület elnöke és Csongor György titkár tartottak ez irányban agitációs előadást február 6-ikán a szabad liceumban, amikor nyomban meg is alakult az iparvédő-egyesület, majd utána az ifjúsági Sorompó s iparosaink bevonásával a magyar iparvédelmi tevékenység Jankó Ágoston alispán és Knyaskó Lajos felső kereskedelmi iskolai igazgató lelkes vezetése és buzgólkodása mellett szépen folyik is.

Mozgalmat indított továbbá az egyesület egy Nagybecskerekben létesítendő új színház érdekében is, miután a jelenlegi színház, mint tűzveszélyes, hiányos és rozoga épület, nem felel meg sem biztonsági, sem a színháztechnikai, sem pedig művészi szempontból a kívánalmaknak.

Az új színház dolgában beszerzte az egyesület az előzetes tervek, költségvetéseket, érintkezett különböző építésszel s a színház ügyét előkészítve Torontál vármegye kezébe tette le, hogy építsen egy vármegyei színházat. A vármegye lelkes készsége s vette kezébe a színház ügyét, úgy, hogy ma már az új színház tel e meg is van a Zápolya-utca és Aradaczi-utca sarkán.

Hozzáfogott az egyesület a lefolyt évben a kulturális statisztikai adatok gyűjtéséhez is s ötvenkét vármegyéből már be is szerezte az adatokat, amelyek alapján közművelődési ügyekben valamely megfelelő egyöntetű eljárást fog kezdeményezni a legközelebbi országos közművelődési kongresszuson.

Ezek képezik dióhéjban és vázlatosan ismertetőre a lefolyt évben kifejtett munkásság újabb ágait, melyek mellett természetesen gondosan ápolta az egyesület már meglévő kulturális intézményeit és szerveit s igyekezett azokat erősíteni és fejleszteni.

Már meglévő intézményei közül első sorban említi a vármegye székhelyén Nagybecskerekben 1908. november havában létesített Uránia rendszerű munkásgimnáziumot, amely azoknak a felnőtteknek ismeretei gyarapítására szolgál, akik körülményeik miatt nem folytathatták iskolai tanulmányaikat s jelenben sincs módjuk vagy alkalmuk ez ismereteket megszerezni vagy már meglévő ismereteiket erősíteni és gyarapítani.

A Munkásgimnáziumban az előadásokat a múlt évi október 5-én kezdték meg, ezáltal is a nagybecskereki felső kereskedelmi és polgári iskola egyik termében s ettől kezdve rendszeresen folytak hetekint kétszer: kedden és csütörtökön esténként 8 órától 10-ig, vagyis heti négy órában folyó évi április 7-ikéig, amikor az idei tanév véget ért.

A munkásgimnáziumot Knyaskó Lajos igazgató az idén is kiváló buzgalommal, lelkes ügyszeregettel és körültekintéssel vezette s részletesen, úgy mint tavaly, külön értesítőben fog beszámolni ez intézményünkről. Az előadó tanárok mindegyike szintén szeretettel és lelkesedéssel oktatott s értékes és kiváló előadásokat tartottak népszerű formában, úgy, hogy a gimnázium minden hallgatója megérthette és hasznosíthatta a maga számára.

Virágzó és nagyrészt intő intézményei az egyesületnek a szabad liceumok, amelyek ma már a vármegye négy helyén tesznek kiváló szolgálatot a magyar közművelődésnek.

Az egyesület kebelében működő szabad liceumok élére a jelentős természetesen a nagybecskereki liceumot állítja. Nemcsak azért, mert a vármegye székhelyén működik, de mert valamennyi között a legrégebb s többi liceumunknak mintegy szülőanyja.

A lefolyt év a nagybecskereki szabad liceumnak jubiláris esztendeje is. Ez évi előadási sorozatával ugyanis a nagybecskereki liceum munkásságának tizedik esztendejét töltötte be. Tíz esztendeje, hogy a nagybecskere-

reki felső kereskedelmi és polgári iskola nagyérdemű igazgatója Knyaskó Lajos megvetette a liceum alapjait s azóta az ő lelkes és buzgó vezetése mellett a liceum évről-évre jobban virágzik, erősödik s ma már mondhatni, hogy nélkülözhetetlen intézménye Nagybecskerek kulturális életének.

A nagybecskereki szabad liceumban a lefolyt télen 19 előadás volt.

Tartott az egyesület a liceális előadásokon kívül Nagybecskerekben, úgy mint tavaly, öt társadalomtudományi előadást is a nagybecskereki kaszinótársulat nagytermében, amelyet e célra készséggel engedett át a kaszinó elnöksége.

A nagybecskereki szabad liceum mellett már harmadik éve működik igen szép sikerrel a nagykikindai szabad liceum dr. Krecsméry Károly nagykikindai áll. főgimn. igazgató kitűnő vezetésével, valamint a tanári kar lelkes buzgalomával. A nagykikindai liceum is évről-évre fejlődik s egyre nagyobb érdeklődéssel veszi körül az ottani közönség, úgy, hogy az előadások alkalmával a kikindai főgimnázium tornaterme, ahol az előadásokat tartják, rendszeresen zsúfolva van közönséggel, sőt legtöbbször be sem fér a közönség. Itt a lefolyt télen 14 előadást tartottak.

A múlt év november folyamán alakult meg az egyesület kebelében dr. Könczöl József törökbecsei polg. isk. igazgató lelkes buzgólkodására a törökbecsei szabad liceum, amelynek elnöke dr. Csávossy Ignác, a törökbecsei járás jeles főszolgabírája, igazgatója pedig dr. Könczöl József. A törökbecsei szabad liceum már az első esztendőben is nagy buzgalommal és kiváló eredménnyel működött s a lefolyt télen 17 ismeretterjesztő előadást tartott a közönség élénk érdeklődése mellett.

A múlt év december hó elején alakult meg az egyesület negyedik szabad liceuma: a zombolyai szabad liceum Főris József főszolgabíró és Bősz Ede zombolyai polg. iskolai igazgató lelkes buzgólkodására. A zombolyai szabad liceum elnöke Főris József főszolgabíró és igazgatója Bősz Ede polg. isk. igazgató, akik nagy buzgalommal vezették és intézték a zombolyai szabad liceum ügyeit. Itt 7 előadás volt.

Kiválóan virágzó erős intézménye az egyesületnek a nagybecskereki ingyenes olvasó helyisége és vele kapcsolatos közkönyvtára. Az olvasóhelyiség immár ötödik esztendeje áll fenn s évről-évre állandóan nagy közönség látogatja azok sorából, akik szűkös anyagi viszonyaiknál vagy más körülményeknél fogva nem juthatnak ahhoz, hogy hasznos magyar könyvek és folyóiratok révén ösmerteiket gyarapítsák.

Az olvasóhelyiség látogatóinak száma f. évi április hó végéig a következő volt: 1909. októberben 417, novemberben 507, decemberben 542; 1910. januárban 565, februárban 643, márciusban 549, áprilisban 542, vagyis összesen 3765-en, ami közel négyszázzal mulja felül a tavalyi 3388 látogató számát. Az olvasóhelyiség látogatói az idén is a társadalom legkülönbözőbb osztályaiból valók, de legnagyobb számmal az ipari munkásság látogatja, amint azt az olvasóhelyiségben elhelyezett látogatókönyvben az illető látogatók részéről sajátkezűleg bejegyzett adatok bizonyítják. Az olvasóhelyiségben a látogatók rendelkezésére áll nyolc képes folyóirat és szemle s a folyóiratokon és hetilapokon kívül a helyiségben használják és olvassák a könyvtár könyveit is s örömmel állapíthatni meg, hogy a könyvtár forgalma évről-évre növekszik s fokozottan gondoskodni kell a könyvtár nagyobb mértékben való fejlesztéséről. A könyvtár örvendetes forgalmának legkésebben szóló bizonyága ismét a statisztika, a melynek adatai szerint a közönség ez év március végéig részben az olvasóhelyiségben, részben kint 3527 kötet könyvet olvasott, ami múlt évi 2239 kötet könyvet több mint ezerral mulja felül.

A könyvtár összes gyarapodása a lefolyt évben 315 mű 350 kötetben. Eszerint a könyvtár jelenlegi állománya 1472 mű 1758 kötetben.

A magyar nyelv- és közművelődésnek a vármegye különböző községeiben való terjesztését célzó, három éve szervezett kulturális szerveinek a vidéki magyar nyelvű ismétlő tanfolyamok szaporítására és erősítésére az idén is különös gondot fordított az egyesület, de ez sajnos, csak részben járt sikerrel. A tanfolyamok hallgatóinak száma ugyanis szaporodott, de a tanfolyamok száma nem. Tizenhat helyen indította meg a lefolyt télen a tanfolyamok szervezését, de minden fáradozás dacára csak nyolc községben sikerült tanfolyamot létesíteni. Egy községben pedig rendszeres ismeretterjesztő előadási ciklust tartani. Hét helyen részben a nép-

SZALLITÁSI, BIZOMANYI, INCASSO FŐK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota.
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA SZALLITÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsiainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

292-200.17

ALAPITTATOTT 1863.

FŐÜZLET SZEGEDEN.

ALAPITTATOTT 1863.

közömbössége, részben a helyi viszonyok miatt nem tudott az egyesület tanfolyamokat szervezni.

A tanfolyamok hatását és eredményét mindenütt gondosan ellenőrizte az egyesület, a mennyiben a tanfolyamok vizsgáira megbízottakat küldött s az egyesületi igazgató maga is három tanfolyam vizsgáján vett részt. És a megbízottak jelentése szerint a tanfolyamokon a november, december, január és február folyamán hetenkint háromszor két-két órában tartott négy havi oktatás szép eredményt hozott, sőt egyik-másik helyen az eredmény örvendetesen kiváló volt. A nyolc községben tartott tanfolyamoknak összesen 418 rendes hallgatója volt (tavaly kilenc tanfolyamon 315), azonkívül Valkány községben szervezett előadási ciklust 310-en hallgatták. A tanfolyamokon az egyesület részéről megbízott tanítók a hallgatók elemi iskolai ismereteit fejlesztették, magyar nyelvi tudásukat gyarapították és erősítették, továbbá közhasznú, az életben szükséges tárgyakra oktatták őket.

Ismétlő tanfolyamok az elmúlt tél folyamán Billédén, Bókán, Gyertyámoson, Magyarpadén, Nagyjécsán, Szécsenfalván, Torontáltordán és Törökbecsén voltak.

Kiváló eredménnyel s különös kulturális haszonnal folyik a rabok oktatása a nagybecskereki törvényszéki fogházban Bányai Jakab all. el. isk. igazgató, igazgatósági tag kitűnő szakavatott vezetése alatt.

Beiskolázott eddig összesen 158 rab. (1909. szeptember 1-től 68). Anyanyelvre nézve következőleg oszlottak meg: magyar 22, német 17, szerb 81 (51%), román 32, tót 3, bolgár 1, cigány 2. Teljesen analfabéta volt: magyar 2, német 1, szerb 44, román 14, tót 2, összesen 63. Csak cyril betűket ismert 22. A többi 73 részint tudott többé-kevésbé magyarul beszélni, írni és olvasni, részint pedig ismervén a román olvasást, írást, nem vehető írástudatlannak és hamar tanulta meg a magyar olvasásmódot. Az analfabéták és cyril ismerők közül teljesen, jól megtanulta a magyar írást, olvasást 39, egészen jól haladt, de időközben kiszabadult 16, rövid idő miatt csak keveset végzett 16, semmit sem tanult meg 3; a többiek iskolázás alatt állanak és szépen haladnak. A haladó csoportba tartozók tudnak többé-kevésbé írni, olvasni, ott gyakorolják a gépies és a helyes olvasást, a helyes írást, a jobb értelemiségük pedig fogalmazni tanulnak. Az idegen nyelvek gyakorolják a magyar beszédet és gazdag szókincsrel térnek haza. Jelenleg, f. évi május hó 1-én iskolázás alatt áll 21 rab, 10 kezdő, 11 haladó, de az előbbieket is a betűk nagy részét már ismerik.

Kün a vármegyében folytatott munkássága közül főleg a jelentős és ugynevezett kulturstélyeket, a melyeken tudományos, irodalmi és művészeti előadásokat tartott. A lefolyt télen két ilyen estély volt. Az egyik január 9-én Törökbecsén, a másik Zombolyán f. évi január hó 6-ikán.

Ugy mint eddig, a lefolyt évben is 300 korona összeg erejéig vizsgai jutalomkönyveket vett az egyesület s a vármegye különböző népiszkoláiban több száz hasznos jó magyar könyvet osztott ki a magyar nyelv tanulmányában kiváló eredményt fölmutató tanulóknak jutalmazására.

A Karátsonyi, Révay, valamint a Nemzeti Kaszinó alapítványainak kamatait az alapítványok rendelkezései szerint a nagybecskereki községi főgimnázium, valamint az állami felső kereskedelmi és polgáriiskola tanulóinak jutalmazására fordította.

A lefolyt évben a magyar nyelv sikeres tanításáért három tanítót és három óvónőt 50-50 korona jutalomdíjjal tüntetett ki az egyesület.

Az egyesületi jutalomdíjakat a vármegyei kir. tanfelügyelő javaslatára alapján Schneider Ádám perjámos-haulikfalvi róm. kath. tanító, Brankovics Miloszáva aracsi gör. kel. szerb tanítónő, Práger Benő nagyikindai izr. hitfelekezeti tanító, Forgách Julia karlovai. Agoston Ilona torontáljózseffalvai és Szalma Mariska újpesti óvónő kapták. A jutalmakat az illetékes járási főszolgabírák szép ünnepélyek keretében s méltó beszédek kíséretében nyújtották át a kitüntetetteknek.

Mindezekon kívül figyelemmel kísérte az egyesület művelődésünk minden más mozzanatát is s igyekezett azokat a lefolyt évben is tehetősebb mértékben támogatni, irányítani s hasznosítani, mint az előző években, a lefolyt évben sem mulasztotta el az egyesület a vármegyében tartott baziszi ünnepélyeket figyelemmel kísérni, azokat irányítani, azokra a közönséget buzdítani és ha kellett rendezni.

Mindezek mellett a lefolyt évben is mindent elkövetett az elnökség, hogy az egyesület anyagi erejét, amely egyuttal kulturális munkás-

ságának ereje, gyarapítsa s jövedelmeit növelje s így volt lehetséges, hogy az egyesület olyan nagy arányú kulturális tevékenységet tudott kifejteni.

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

TÉLI ÉS NYARI GYÓGYHELY.

337-114. NAGYVÁRAD MELLETT.

EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

Európa leggazdagabb kénés hévíz-forrása, víz-hőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok

és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan

és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakoszoba, társalgó-, zongora és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta. Posta, távirat, interurban telefon. — Curtaxe és zenedíj nincs. — Prospektust küld az igazgatóság.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 8. Tiszti szék.
Május 8. A jegyző-egylet közgyűlése.
Május 8. A kultúregylet jubiláris diszközgyűlése.
Május 9. Tavaszis rendes közgyűlése.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hőlyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hőlyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárási jelentése.)

Május 7.
Barométer emelkedő, délután 1:38 órakor: 754.7 mm.
Hőmérséklet: maximum 18.0 C., minimum 1.8. Csapadék: —
Felhőzet: Cu—St. 5. Szélirány és erősség: SE. 1.
Jóslat a következő 24 órára: Változóköny. Hűvös Sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

A gyermeknap.

— Május 8-9. —

Gyermeknapnak mondják, holott pedig a nagyké inkább. A kicsinyek még nem értik se az elhagyottság keserűségét, se az emberi irgalom edességét, de a nagyok, a felnőttek, akiket az élet önzésre kényszerít, megértik ennek a napnak a felszabadító nagy erejét, ők érzik, mekkorajmegkönnyebbülés nekik, mikor csöndesen, rianás nélkül megtörik szívükön a jégkéreg és egy percig, kettőig, jók lehetnek, nemesen jók, nem számításból és nem affektálásból, mint egyébkor. Az urnák előtt nem osztogatnak állást, hivatalt, befolyás és tekintély se adódik itt, de még csak nyilvános kidicsérés sem. Az urnák hallgatnak és ami emberszerzetet itt árad ki a szivekből, azt nem alacsonyítja le a modern jótékonyosság indiskréciója.

Ezért gyönyörűek a Liga gyermeknapjai. A Liga kétségtelenül pontosan ki tudja számítani, hány elhagyott gyermek jut így kenyérhez, ruhához, gondozáshoz és emberi neveltetéshez. A legnemesebb számvetés. De még ennél is szebb

volna, ha ki tudná számítani, hány elfáult szívet nyitott meg a gyermeknap, hány ridog, csak magával törődő ember nemesült meg a legszebb jótékonyosság gyakorlásában.

Nagybecskereknek holnap és holnapután lesznek azok a szép napjai, a mikor megnyílnak az összes szívek és zsebek az elhagyatott gyerekekért. Az utcák benépesülnek bájos asszony- és leány-sereggel, amely a szívek mellett ezuttal legfőképpen a zsebeket igyekszik megnyitni.

Itt a gyűjtésnél ajánljuk a hőlygek figyelmébe a nap és a szél vitájáról szóló mesét, a mely tudvalevőleg akörül forgott, hogy melyikük kaphatja le hamarabb a vándor köpenyegét. A hőlygek gyermeknap csatája is a vándor köpenyegéért vívódik. Az unszoló erőszakoskodás a heves szél, a szelid mosoly az olvasztó nap. Ha ostromolják a járó-kelőt, fázósan a köpenyébe buvik. Ha rámosolyognak, a kabátját is leveti. A mosolygás legyen tehát az egyetlen fegyver.

A gyermeknap gyűjtés holnap két urnánál: a megyeházánál és a cukrászda előtt, valamint öt templom előtt folyik. A sátraknál d. e. 11-től . u. 1 óráig, a róm. kath. plébánia-templom előtt d. e. 8-9-ig és 10-11-ig, a főgimn. templom előtt d. e. fél 12-től 12-ig, a zsvai templom előtt reggel fél 8-tól 8-ig, az evd. ref. templom előtt d. e. 10-től 11-ig, továbbá a szerb templomok előtt az istentisztelet alatt.

— Személyi hir. Dr. Pirkner János miniszteri tanácsos, a zombolyai kerület nemzeti munkapárti jelöltje ma Nagybecskereken időzött s itt látogatásokat tett.

— A holnapi májusi ájtatosság. A nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban holnap délután 6 órakor megtartandó májusi ájtatosságon az egyházi énekkar „a Boldogasszony anyánk” című egyházi szerzeményt, utána pedig Grandjean Andor hegedűn, Strusz Szerafin csellón, Wehninger József pedig orgonán Brunner „Adagio”-ját fogják előadni.

— Az állandó választmány ülése. Torontál-vármegye állandó választmánya tegnap délután dr. Dellimanics Lajos elnöklésével ülést tartott, amelyen a hétfői közgyűlés tárgyait készítette elő.

— Nagybecskerek város egészsége. Nagybecskerek város ügyvezető orvosa, dr. Weiserschan József most nyújtotta be a városhoz Nagybecskereknek folyó évi áprilisi hónapjáról szóló egészségügyi jelentését. A jelentés szerint az elmúlt hónapban összesen 61 születés és 69 haláleset fordult elő. A hét éven alól meghaltak száma 29, a hét éven felülieké 40. A kórházban meghalt 3 helybeli és 15 idegen. Az egyes halálokok a következők voltak: Vörhenyben meghalt 4, gümőkórban 12, tifuszban 1, gyermekhasmenésben 3, veleszületett gyengeségben 7, szervszívban 4, tüdőgyulladásban 5, egyéb természetes halálok következtében pedig 22. Ami a város közegészségügyi viszonyát illeti, úgy az a március havihoz képest majdnem ugyanazt az arányt mutatja. A heveny ragályos betegségek közül a difteria, vörheny és kanyaró szörvénnyosan enyhé jelleggel lépett fel. Trachomára megvizsgáltak 238 embert, a kik közül betegnek egy sem találtatott. Rendőrorvosilag 4 vizsgálat történt. Az országos betegápolási alap terhére 136 szegénysorsu lakos részesült rendszeres orvosi gyógykezelésben. A megyei kózkórház betegforgalma az elmúlt hónapban a következő volt: felvettek 390 beteget, elbocsátottak pedig 299 gyógyultat. Ugyanott 18 haláleset fordult elő. A városi menedékházban az elmúlt hónapban 32 férfi és 24 nő volt ellátásban, míg a róm. kath. árvaházban 24 gyermek volt elhelyezve. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 27 gőz- és 12 formalin-fecskendezéssel egybekötött lakástisztítást végeztek. Az élelmiszerek piacát szintén több ízben megvizsgálták, nagyobb rendelkezést azonban nem konstataáltak.

— Kinevezés. Ifj. Rigó Istvánt, a nagybecskereki Közgazdasági Bank tisztviselőjét az Első Magyar Általános Biztosító Társaság hivatalnok karába rendes tisztviselővé kinevezték s szolgáltatásra a nagybecskereki főügynökséghez osztották be.

— Az iparhatóság ülése. Nagybecskerek város tanácsa, mint elsőfoku iparhatóság, ma délelőtt fél 11 órakor ülést tartott, amelyen Arendt Ferenc és özv. Szegfü Teréz

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.

szatócslőre, S ó l y o m György vendéglőre, T ó t h József pedig cipésmesterségre kapott iparigazolványt.

— **A községi adóügyi jegyzői állások.** Vet-tük a következő sorokat:

A Torontálmezei községi és körjegyzők együletének elnöki évi jelentése a községi adó-ügyi jegyzői állások szervezésével is röviden foglalkozik és ezen állások szervezése ellen fog-lal állást azon okból, mert ezáltal a vezető jegyző károsodik, amennyiben az adóügyekből eredő mellékjövédelmét veszti. Az évi jelentés-nek ezen részét szó nélkül nem hagyhatom, mert az egyleti elnökségnek véleménye téves és részben ellentmondó, mert amidőn a jelentés a segédjegyzők anyagi helyzetének javítását a köz-ségi jegyzők természetesen feladatának mondja, ugyanakkor fölül a vajmi csekély adóügyi mellék-jövédelmet megtagadja. Községem vármegyénk-nek egyik nagyobb községe és hozzá még egy kis község is van csatolva, az adóügyekből eredő mellékjövédelmem alig rug évenként 100 koronára, kislelkűség volna tehát ezen alig tekintetbe vehető csekély jövédelméről le nem mondani, azon meg nem becsülhető ellen-érték fejében, hogy az adóügy — mely amugy is egész embert igényel és ha más végzi, általunk kellően ellen nem őrizhető — hatáskörünkől kivonatik és a vele járó nagy felelősségtől szabadulunk. Tudtommal a községi jegyzőknek már több mint 20 év óta egyleteik és az orszá-gos központi egylet utján is nem egyszer han-goztatott általános óhaja az, hogy az adóügyi államosítások és az által a jegyző hatásköréből kivonassék. Hát az államosítás esetében az adó-ügyből eredő jövédelmek megmaradna talán a jegyzőknek? Helytelen volna tehát régi óhajunk teljesítését megakadályozni csak azért, mert egy pár korona mellékjövédelmétől elesünk. Azon községek, melyek az adóügyi jegyzői állások szükségességét belátva, ily állásokat szer-veztek, csak dicséretet érdemelnek és erre nézve a községi törvény 21. és 27. §-ai alapján meg-alkotott szabályrendeleteik, miután nem törvénybe ütközök, a 23. § értelmében meg nem semmi-síthetők és jóváhagyandók különösen akkor, ha ezen intézkedés a községnek kevesebb meg-terhelésével jár. — Módoson, 1910. évi május hó 5-én. Nikolajevits István, közs. jegyző.

— **Halálozás.** Mint Törökkanizsáról írják, dr. Csilla Mihály ottani községi és körorvos tegnap 67 éves korában meghalt. Csillag dr. halála az egész környéken nagy részvételt kelt.

— **Adományok a VHOSz-nak.** A „Vidéki Hirlapirók Országos Szövetsége”, illetve a Szövet-ség által szervezendő betegsegélyző-pénztár cél-jaira újabban a következő adományok érkeztek a Szövetség pénzeit kezelő „Szegedi kereskedelmi és iparbank”-hoz: Szegedi kenderfonó-gyár r.-t., Torontálmezei tak. és hitelbank Nagybecskerek 200—200 kor., Veszprémi takarékpénztár 150 kor., Nagybecskerek Kasinó-Egylet 107 kor., Pécsi takarékpénztár 100 kor., Szegedi tak. és hitelbank r.-t. 30 kor., Szegedi hitelbank r.-t., Országos Ráktárházak r.-t. Budapest, Steinitzer Géza Nagybecskerek, 25—25 kor., Gyöngyösi tak. és hitelintézet, Heves város és vidéke takarékpénztár, Karcagi népbank, Karcagi köz-gazdasági bank 20—20 kor., Dévai takarékpénztár, Szűcs Géza Nagybecskerek 10—10 kor., Jeszenszky N. Nagybecskerek 3 korona. Az adomány okérthálás közönetét nyilváníja a Vidéki Hirlapirók Orszá-gos Szövetségének elnöksége.

— **Orvosi kísérletek a w ü r z b u r g i királyi klinikán,** mely Németország egyik legtekintélyesebb tudományos intézete, a következő eredményre vezettek: „A természetes Ferencz József-keserűviz biztos hashajtó hatása és semminemű kellemetlenséget nem okoz. Még oly esetekben is, amikor nagyon érzékeny belek-nél alkalmazzák, a „Ferencz József”-keserűviz fajdalom nélküli székélést eredmé-nyez.” Kérjük a bevásárlásnál határozottan valódi „Ferencz József”-keserűvizet és ne fogad-junk el kevésbé értékes hashajtoszert. 42,4)1.1

— **Vasuti ülés.** A hmvásárhely-makó-nagyszentmiklósi vasut végrehajtó bizottsága és igazgatósága legutóbb ülést tartott. Több apróbb folyó ügy elintézése után H e r v a y István indít-ványára kimondta a végrehajtó bizottság, hogy érintkezésbe lép a nagyszentmiklós-temesvári vasut részvénytársasággal, hogy együttesen egy oly menetrendet hozzanak be, mely csatlakozás dolgában jobban megfeleljen a közönség igényei-nek. — Az igazgatóság az 1909. évi számadáso-kat vizsgálta meg s konstataulta az örvendetes tényt, hogy a teheráruforgalom 20 százalék emel-keést mutat az előző évihez képest. A nyers bevétel az 1908. évi 144.000 koronához képest 1909. évben 180.000 kor., tehát 40.000 korona az emelkedés. A közgyűlés idejét május 29-re tűzték ki.

— **Diákok tanulmányutja.** A nagybecskereki áll. polgári iskola növendékei, mint minden esztendőben, ugy az idén is tanulmányutat szándékoznak tenni. A diákok a Balaton vidékére tervezik idei utjukat s a terv szerint pünkösöd

első napján indulnának Budapestre, ahonnan egy napi tartózkodás után mennek a Balaton mellé. A négy napra tervezett tanulmányut fejéknél 40 koronába kerülne. A diákokat T ö r ö k Ferenc, Szalaváry Ede és Osztie Béla tanárok fogják kísérni.

— **Jó szöveteket olcsó áron** szerezhet be bárki, ha azokat direkt a gyártás helyén rendeli meg. E tekintetben a régi, jó hírnevű Siegel-Imhof cég Brünneben a legnagyobb előnyöket nyújtja. A legnagyobb választékban kaphatók itt a legolcsóbb áron a kitűnő szövetek. Minden, még a legkisebb megbízás is gondosan lesz elintézve. 332—1.1.

— **Hangverseny.** Titról írják lapunknak: Medzihradszki János hegedűművész és neje, szül. Schicha Ella zongoraművész és a titeli és zsabai járáskörök tanítóegyleteinek részéről Csurogon tartandó gyűléssel kapcsola-tosan a „Sztójadinovits”-szálló nagytermében 1910. évi május hó 11-ikén jótékony célra ren-dezendő hangversenyt rendeznek a következő műsorral: Sarasate: Faust-Fantasia. Vieuxtemps: Reverie. Paganini: La straghe. Hubay: Hejre Kati. Liszt: Rigoletto Paraphrase. Sarasate: Zigeunerweisen. Chopin Wilhelmj: Notturmo. Erkel-Vieuxtemps: Airs Hongrois. Az estély kezdete este 8 órakor. Hangverseny után tánc.

— **Új fényképezési szakkönyv** jelent meg „Modern fényképezés” cím alatt. A szerző Leopold Kornél, ki ezen könyv kiadásával oly prak-tikus kézikönyvet ad a magyar amatőrközönség kezébe, mely a modern igények s kívánalmak mindegyikét kielégíti. Iránya könnyű, folyékony, ugy, hogy megértése senkinek sem okoz nehé-zséget. Felkarolja az újabb eljárások között az olajnyomást, ozobromnyomást, ozotipiát, melyek szép színhatásuak s könnyű elkészítési módjuk folytán már is óriási tért hódítottak. A szép és díszes kiállítású könyv ára 1'80 K, Megrendel-hető a szerzőnél: Leopold Kornél, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. 350—x 1

— **A Béga folyó áradása.** A nagybecskereki folyam-mérnöki hivatal a Béga folyó áradásáról a következőket jelenti:

Az utóbbi napok rendkívüli esőzései, a Temes, de különösen a Béga folyónak felső, Lugos fölötti völgyeiben hatalmas áradásokat idéztek elő. A Béga e hó 5-én, majd 6 án két nagyobb árhullám jelentkezett, amelyek közül az utóbbi a kiszetői mércénél csak 34 cm-rel volt alacsonyabb az eddig ősmert legmagasabb 1887. évi árviznél.

Ez árvizek rendes körülmények között másfél nap alatt érnek Kiszetótól Temesvárra és további másfél nap alatt Ittebe vidékére. Ha az esőzés még 1—2 nappal tovább tart, ez az áradás teljes mértékben jelentkezett volna a Béga torontálmezei szakaszán s hogy ez minő veszedelmet rejtett volna magában, arról elég tiszta képet nyerünk, ha megdondoljuk, hogy a Béga feneke az Ótelek körüli 15—20 klm. hosszú szakaszon magasabban fekszik, mint a környező talaj és így egy gátszakadás alkalmával az egész folyó kifolyhatik medréből. Szerencsére az esőzés megszűnt és így az árhullám nagyon ellapulva, az áradás — hogy ugy mondjuk — elerőtlenülve érkezett Temesvárra és további utján is való-szerűleg enyhülni fog. Temesvártól az áradás ugyan még egyre tart, de nagyobb veszélytől egyelőre nem kell tartani. A Béga árvizeinek elsőkeltyedésében nagy része van azon munkálatok-nak, amelyek Kistopolovecz környékén most foly-nak. A Béga medrének és gátjainak elégtelensége következtében régóta fennáll az a törekvés, hogy a Béga árvizeit egy külön csatornán a Temesbe vezessék át. Egy e célra szolgáló kisebb méretű csatorna Kistopolovinecél már évtizedek óta fennáll, de ez a Béga vizeinek csak kis részét volt képes a Temesbe szállítani. Az utóbbi években a Temes töltései fölmagasbították annyira, hogy a Temes a jövőben mindkét folyó összes árvizeit képes lesz levezetni. A két folyót összekötő csatorna nagyrészt szintén ki van bővítve és mélyítve, ugy, hogy ez a csatorna az idén már sokkal több vizet vont el a Bégtől és vezetett a Temesbe, mint pl. az említett 1887. évi árviz alkalmával. E nyáron készül el továbbá Kistopolovecz alatt a Béga medrében egy záró-zsilip, amelyvel szabályozni lehet majd azt, hogy a Béga árvizeiből mennyi menjen tovább Temesvár felé és mennyi legyen kényserülve az árapasztó csatornán át a Temesbe folyni. Miután e zsilippel a Béga med-rét lehetséges lesz akár egészen el is zárni, annak elkészülte után a Béga Nagybecskerek fölötti szakaszán többé nem kell árvizektől tartani. A Temes gátjai pedig ma már mindkét folyó árvizeinek levezetésére képesek és ugyanolyan biztonsággal épültek ki, aminőkkel a Duna és Tisza folyamok gátjai bírnak. Amit a Béga meg-levő gátjairól épenséggel nem lehet állítani.

A vármegye alispáni hivatalához érkezett távirati jelentés szerint Párdány, Módos, Kanak és Nagybecskerek között éjjel-nappali távirat és telefonösszeköttetés van s ugyane jelentés szól

arról is, hogy a Berzava, Terézia és a Moravicza mentén fokozott árvédelemre van szükség s hogy a veszélyeztetett helyeken a közmunkaerő kirendelése folyamatban van.

„Buziási Phönix” az egyedüli bakterium mentes természetes ásványviz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkitűnőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvizként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek leg-elterjedtebbje és az egész világon legelőnyöseb-ben ismert. 222—10

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

H á z a s s á g o k: Szántó Aurél, ref. magán-hivatalnok és Bornhauser Rozália rk. — Körmen-dí Sándor, ág. ev. napszámos és Kiss Ágnes rk. — Nasztics Demeter, gk. mészáros és Krizsanov Ilona gk.

S z ü l e t e s e k: Mosó István, rk. nyomdai gépmester, fia. — Szajbal Pál, rk. kisegítő fékező, leánya. — Kirtyanszki Pál, gk. földműves, leánya. — Söcker Ferenc, rk. mív. géplakatos, fia. — Juhász György, ref. napszámos, leánya. — Átyn Vitályos, gk. napszámos, leánya. — Welt Frigyes, rk. mív. kisegítő fékező, fia. — Szabó József, rk. mív. vonatfékező, fia. — Balog Pál, rk. timár, leánya. — Magyar István, rk. kocsis, fia. — Szekula József, gk. bolti szolga, leánya. — Gyólai István, rk. napszámos, fia. — Hollinger János, rk. kőműves, fia. — Czveity Amália, gk. napszámosnő, leánya.

Halálozások: Relyin Radiszláv, gk. 8 napos, életgyenge. — Biebel Katalin, rk. 5 hó-napos, kanyaró. — Riesz Mihály, rk. 38 éves pincér, bélhurut. — Pánits Emil, gk. 62 éves, billentyűk elégtelensége. — Szigetvári Andor, rk. 9 hónapos, tüdőlob. — Risztics János, gk. 68 éves magánzó, étcsőrák.

Sok évi megfigyelés. Emésztési gyengeségek-nél és étvágyhiánynál, általában minden gyomor-bajnál a valódi „Moll-féle Seidlitz porok” bizo-nyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomororerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuhlauben 9. A vidéki gyógyszerárak-ban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. (c)

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUMMENTES
természetes ásványviz

ÜDIT, GYÓGYIT. ÜDIT, GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjai-nál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult.

Orvosilag ajánlva. Orvosilag ajánlva.

Kapható a fölerakotban:
Fendler József cégnél (Ferencz József-tér.)
Árak: 1/2 lit. „Phönix”-viz 32 fillér, 1/1 lit. „Phönix”-viz 44 fillér, palackonként. (222—10.9)

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsderegalmról és a pénzügyről.

Budapest, május 5.

A tőzsde a lefolyt héten tartottnak volt mondható és az üzlet egyes értékektől eltekintve, melyek kifejletten szilárd aralakulás által tüntek fel, a mult hetihez képest esendesebb mederben folyt le. Ez nagyrészt arra vezetendő vissza, hogy kiindulva a newyorki tőzsde lanyha irányzatából a többi külföldi tőzsde is barátságatlan képet nyújtott és csak a legutóbbi napon állott be különböző kedvező körülmények együttes hatása folytán a newyorki tőzsdén kedvező fordulat, miből kiindulva, valamint tekintve a londoni pénzügyi eddigi feszült helyzetének várakozáson felüli enyhülését, valószínűnek mutatkozik, hogy értékpapírcunk szilárd alapirányzata a leg-közelebbi napokban ismét fokozottabb mértékben fog kifejezésre jutni.

Attérve az üzlet egyes részleteire, kiemelendő a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, valamint a Magyar Agrár- és Járadekbank részvényeinek tetemes áremelkedése és minthogy a vásárlások ezen részvényekben rendszerint jól informált körök részére történtek, ama nézet került fel-színre, hogy a vásárlások háttérben komoly indok lappang.

Rohamos áremelkedést érték el az Adria tengerhajózási részvények, melyek egy, a társa-sághoz közel álló pézintézet részéről nagy tételek-ben vásároltattak és ezen vételeket összefüggésbe hozták azon hírrel, hogy egy tőkeerős csoport a társaság részvényeiben a befolyás érvényesít-he-tése céljából érdekeltséget vállalni szándékozik, mivel szemben a jelenleg domináló pézintézet

pozícióját megerősíteni törekszik. Támogatta ezen felfogást az Adria tengerhajózási társaság legutóbbi közgyűlésének lefolyása, melyen egy, a részvények közgyűlési képviselőjét megnevezítő alapszabálymódosítás iránti indítvány elfogadást nyert. Az Adria részvények e vásárlások folytán a lefolyt héten 450 koronáról 475 koronáig emelkedtek és az érdeklődés a papír iránt mindvégig ébren tartatott.

A budapesti villamos városi vasút részvényekben az ismételt jelzett vásárlások a lefolyt héten is folytatást nyertek, és az üzlet a legmagasabb árfolyamon zárult.

Szembeöltő volt a lefolyt héten a budapesti általános villamosági részvények árfolyamában beállott hanyatlás, mely beavatottak állítása szerint belső indok nélkül, csak az által idéztetett elő, hogy ezen részvényekből egy nagyobb spekulációs tétel — magyar villamosági részvényeknek eserekénti beszerzése ellenében — eladásra került. Miután ezen tétel látszólag már lebonyolítást nyert, valószínűnek tartják, hogy az említett részvények árfolyama ismét kedvezőbb irányzatot fog követni.

Allandóan el vannak hanyagolva az osztrák-magyar államvasút társasági részvények, de különösen bécsi körök valószínűnek tartják, hogy tekintve a részvények belértékét, a tőzsde figyelmébe előbb-utóbb újra fokozottabb mértékben fog ezen régebben favorizált papír felé fordulni.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

	április 28.	május 4.
magyar-ágrár- és járadékbank	468 75	486 0
pesti hazai első takarékpénztár	18300—	18650—
Adria tengerhajózási részvény	450 —	470 50
budapesti vill. városi vasút részv.	3 625	390 50
budapesti áll. villamosági részv.	398 50	576 50
magyar villamos vasút részvény	420 25	432 —
Danubius hajó és gépgyár részv.	415 50	424 75

Az Adria biztosító társulat. Ezen biztosító-társulat idei közgyűlése, melyen az 1909. évről, a társulat alapítása óta 71. üléstévnek, zárószámadásai terjesztettek elő, április 23-án ment végbe. Ebből az üzleti jelentésből a következő lényegesebb adatokat emlíjük fel: Az életbiztosítási ágazatban 76,108,292 korona biztosítási összegről szóló ajánlat nyújtott be; a kiállított kötvények 67,022,909 korona tőkeösszegekről szólnak. Az 1909. december 31-én mutatkozó állomány biztosított tőkében 436 millió korona összegre rug. a biztosított évi járadékok összege pedig 1,368,561 koronára. Halál- és elérési esetekben, valamint életjáradékok fejében 9,609,539 korona fizettetett ki. Az életbiztosítási díjtartalék az 1909. év végén 122,190,407 koronát tett ki, a múlt évhez képest tehát 6,964,348 korona többlet mutatkozik a társulat számlájára.

A díjbevétel a tűzbiztosítási ágazatban 26,255,223 korona volt, a szállítmánybiztosítási ágazatban 2,576,392 korona, a betörés elleni biztosítási ágazatban 548,140 korona. Károk fejében 20,121,980 kor. jutott kifizetésre. Az elemi ágazatok díjtartalékai 18,974,532 koronát tesznek.

Osztalék fejében részvényenként 280 koronára kerül kifizetésre. (1908. évben 250 kor.) A társulat tartalékai 1909 végével (a függő károk 4,089,477 koronát kitevő tartalékának kikapcsolásával) 134 millió koronára rugnak. A társulat a múlt év folyamán befejezte milánói házának újraépítését, Budapesten és Prágában pedig igen előnyös fekvésű ingatlanokat vásárolt, melyek — a legközelebbi évek során végbemenő felépítések — után a társulat illető irodáinak befogadására fognak szolgálni. 362—11

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, május 7. (A „Torontál” ered. távirata.) A holnapi hivatalos lapban már megjelenik az új országgyűlés összehívásáról szóló királyi kézirat, valamint a választásokra vonatkozó belügyminiszeri rendelet. Ezzel azután most belejövünk az igazi nagy választási harcba, amely szakadatlanul fog tartani a választások befejezéséig, június 10-ig.

Az országgyűlés összehívása. — A választások.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király a miniszterelnök tegnapi audienciáján aláírta az új országgyűlés összehívásáról szóló királyi kéziratot, a mely szerint az uralkodó az új országgyűlést június 21-ikére hívja össze. Az országgyűlést összehívó királyi kézirat a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg. A választásokat június 1-től 10-ig terjedő időre tűzte ki a miniszterelnök mint belügyminiszter ma

írta alá a választásokra vonatkozólag az összes törvényhatóságokhoz intézett körrendeleteket, a melyeket még ma expediálnak.

A miniszterelnök a trónörökösnél.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös tegnap délután 3 órakerül kihallgatáson fogadta K h u e n-H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnököt, a kitől a politikai helyzetre nézve kért tájékoztatást. Bécsi jelentés tudni véli, hogy a trónörökös ismételen kifejezte óhaját, hogy a kormány az általános, egyenlő választói jogot minél előbb alkossa meg.

A miniszterelnök programbeszéde.

Budapest, május 7. (A „Torontál” ered. távirata.) K h u e n-H é d e r v á r y Károly gróf, mint a belváros képviselő-jelöltje programbeszédét e hó közepejében tartja meg a belvárosban.

Tisza István utja.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf ma este Sátoraljujhelyre utazik, ifj. Molnár Viktornak, az olaszliszka kerület képviselő-jelöltjének a támogatására. Holnap vasárnap Tisza Sátoraljujhelyen lesz s ott részt vesz Kazay József államtitkár programbeszédén.

A földművelési miniszter utja.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Serényi Béla gróf, aki a nemzetközi vadászati kiállítás megnyitására a magyar kormányt képviselte volna, ma visszautazott Budapestre, miután az angol király halála miatt a kiállítás megnyitását elhalasztották.

Az angol király meghalt.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Londonból sürgönyzik, VII. Edward angol király az éjjel 12 óra 32 perckor meghalt. Edward király 1841-ben született s így 69 évet élt. A király bronchitisben szenvedett, mely az utolsó napokban mindinkább elfajult. Tegnap estefelé fuldoklási rohamok lepték meg, amelyek egyre jobban fokozódtak s az orvosok nem tudtak segíteni rajta, végül pedig egy fuldoklási roham a királyt éjjel után megölte.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Londonból sürgönyzik, Edward angol király halála mély megdöbbenést és részvétet kelt, mert a király általános nagy szeretetnek és népszerűségnek örvendett. A király halála következtében a parlamentet holnapra ülésre hívták össze, hogy a további államjogi teendőket, valamint a temetés dolgát megbeszéljék.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések szerint az egész város gyászt öltött. Az összes színházak és mulatóhelyek zárva vannak. A temetésre nézve még nem történt intézkedés, valószínűleg azonban a jövő hét közepén lesz.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti táv.) Londonból sürgönyzik: Az új király György Frigyes Albert yorki herceg, Edward király másodszülött fia lesz. Az új király 1865-ben született s így 45 éves.

Budapest, május 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) K h u e n-H é d e r v á r y Károly gróf a magyar kormány nevében megleghangu részvétáviratot intézett a bécsi angol nagykövethoz.

A sacharin-csempészek büntetése.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” táv.) A budapesti sacharin-csempészet ügyében ma hoztak ítéletet, amely szerint a két főbűnöst Török Sándor gyógyszerészt 8

napi elzárásra és 500 korona pénzbüntetésre, Egger gyógyszerészt 5 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre ítélték, azonkívül még 9 gyógyszerészt és droguistát kisebb büntetésre ítélték.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 7. (A nagybecskereli Lloyd-társulat távirata.) A máj 16-án déli záratkor a következő árszámok jegyzetel:

Buza (júniusra)	23 18 — —
Buza (októberre)	20 54 — —
Rozs (áprilisra)	16 22 — —
Zab (áprilisra)	13 00 — —
Tengeri májusra)	11 50 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

Kiadvány alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Minden külön értesítés helyett:

GESSLER OLGA FISCHL JAKAB

Freudenthal Nagybecskerek

Jegyesek.

381—1.1

Serravallo
quina bora vassal.
 A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon állami díjjal és aranyéremmel kitüntetve.
 Erősítő szer: gyöngéledők, vérszegények és lábadozó betegek számára.
 Etyágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer.
 Kitalálója: Dr. SERRAVALLO, és éskir. udv. szolgált. Triest-Barcola.
 Kapható minden gyógyszerertárban. 1/4 literes palack k. 2.60, 1 literes palack k. 4.80

HIRDETÉSEK.

Eladó:

630 kat. hold föld, közte 170 hold szántó és 460 hold legelő.

Bővebbet:

PROBST ISTVÁN tulajdonosnál,
 Torontálszécsányon. 376—3.1

447/ki. 1910.

Ivánda község előljáráóságától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Ivánda község képviselőtestülete 33/910. számú határozatával a községbeli utcák gyalogjárdáinak — hozzávetőlegesen 8000—10.000 méter hosszban — 1 (egy) méter szélességben, első minőségű

Égetett téglákkal való kiköveztetését

határozta el olyképp, hogy a házak mentén a köveket a tégláknak a lapjára való fektetésével, míg az utcai átjárókon a tégláknak élére való állíttatásával készíttessék el.

Ezen munkálatok teljesítésének biztosítása céljából nyílt és zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetnek.

Felhívtnak vállalkozni szándékozik, hogy az 1910. évi június hó 1. napján délelőtt 10 órakerül Ivánda község háza jegyzői irodában megtartandó nyílt versenyárgyaláson — a járdakövezet lefektetéséhez általuk felhasználandó égetett téglamintával — jelenjenek meg. Zárt ajánlatot tenni szándékozik vállalkozók pedig felhívtnak, hogy az általuk

a kövezet-lefektetéshez felhasználandó égetett téglamintának bemutatása és ennek származási helyének megjelölése mellett 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat négyszögletes egységárban számokkal és betűvel kiírva és azon megjegyzéssel, hogy vállalkozó a feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, legkésőbb ugyanacsak 1910. évi június hó 1. napjának délelőtt 9 órájáig alulírott jegyzőhöz nyújtják be.

A zárt ajánlatok közül csakis a fenti határidőn belül és a 83.000/1907. B. M. közszállítási szabályrendelet határozmányaihoz képest szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban vagy csomagban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlat borítékára feljegyzendő: „Zárt ajánlat Ivánda község járdájának kikövezésére” és ezenkívül esetleg tetszés szerinti jelleg.

Vállalkozni szándékozók kötelesek a nyílt árlejtés megkezdése előtt bánatpénz címén 1500 koronát készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban, avagy ily összegről szóló takarékpénztári betétkönyvecskét az árlejtést foganatosító bizottság kezéhez letenni. A zárt ajánlattevők ugyanezen bánatpénz kötelesek vagy ajánlataikhoz csatolni vagy pedig azt, hivatkozva ajánlataik borítékainak felírására és jellegére, Ivánda község pénztárába, a zárt ajánlat benyújtására megszabott határidőn belül letétbe tenni.

A beérkező zárt ajánlatok a nyílt szóbeli árlejtés közvetlen befejezése után nyíltan meg az eljáró bizottság által és azonnal folytatólag belefoglaltatnak érdemi leg a szóbeli árlejtésen felvett jegyzőkönyvbe, miért is a nyílt versenytárgyaláson a zárt ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Azon vállalkozók, kik a szóban forgó munkálatok teljesítésére törvényes képesséssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesséssel bíró megbízottat megnevezni és annak képességét igazolni.

Vállalkozó köteles az összes szükséges anyagot sajátjából beszerezni és azt a helyszínére szállítani és az összes munkákat saját költségén teljesíteni.

Mіндеzen munkálatok mikénti teljesítésére vonatkozó részletesebb feltételek naponta a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában megtekinthetők, avagy 2 korona másolási díj és 45 fillér postadíj beküldése ellenében kívánatra ki-kinek kiadatni fog.

A munkálatok foganatosítása legkésőbb folyó évi augusztus hó 21-én megkezdendő és legkésőbb folyó évi október hó 20-áig befejezendő.

Vállalkozó köteles a kötendő jogügylet után járó összes bélyegilletékeket sajátjából viselni.

A község fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — az ajánlott egységárakra való tekintet nélkül — szabadon választhasson.

Vállalkozóra nézve a benyújtott ajánlat azonnal, míg a községre nézve csakis illetékes felsőbb jóváhagyás után kötelező.

Kelt Ivándán, 1910. május hó 5-én.
Schikhoff János,
jegyző.

375-31

Egy elegáns ház és egy háztelek eladó.

Bővebbet Schneller Edénél, Bajza-utca 1. sz.
Amerika városrésze.
380-x1

215/1909. tkvi sz.

374-1.1

Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. jár. bíróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr. Szentiványi Ármán ügyvéd által képviselt Rosenstok Samu mint vagyonbukott Hand-der Ignác engedményese palánkai lakos javára 60 kor. tőke, 30 kor. 80 fill eddigi, 23 korona jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett a végrehajtási árverést az 1881: LX. t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Andrasev Mija botosi lakos ellen, az ezen kir. járásbir. területén Bótos község határában fekvő és a botosi 3173. számú tljkv.-ben foglalt:

1. 258. ösz. ház és 900 □-öl házhelyből Andrasev Miját $\frac{1}{2}$ részben megállapított jutalékára 280 kor.

2. 3728. sz. tljkvben I. d. 61. hrsz. 2 h. 800 □-öl I. o. szántóból Andrasev Miját $\frac{1}{2}$ részben megállapított jutalékára 675 kor.

3. III. d. 61. hrsz. 3 h. 800 □-öl II. o. szántóból Andrasev Miját $\frac{1}{2}$ részben megállapított jutalékára 547 kor.

4. IV. d. 61. hrsz. 2 h. 800 □-öl I. o. kaszálóból Andrasev Miját $\frac{1}{2}$ részben megállapított jutalékára 409 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendeli.

A nyilvános árverés Bótos községben a község házában 1910. évi május 21-ik napjának d. e. 9 órájkor fog megtartani a következő egy a tkvi hivatalban, mint Bótos s a szomszédos községek község házában kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becser

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -án alól nem fognak eladatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vevő köteles azt a vételár megfelelő %-áig kiegészíteni.

A kir. kincstár bánatpénz nélkül árverelhet.

Perlaszon, 1910. évi január hó 13-ik napján, a kir. járásbíróság, mint telekvi hatóságnál.

Bodnár,
kir. aljbíró.

XXVIII-ik magyar királyi jótékonycélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítani. Ezen sorsjátéknak összesen 11969 nyereménye van, melyeknek összes értéke 365.000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 150 000 korona készpénzben.

1 főnyeremény 20.000 kor. készp.	5 nyeremény a 2.000 kor. készp.	300 nyeremény a 50 kor. készp.
1 „ 10.000 „ „	10 „ 1.000 „ „	1500 „ 20 „ „
1 „ 5.000 „ „	150 „ 100 „ „	10000 „ 10 „ „

Huzás visszavonhatatlanul 1910. évi június hó 30-án. Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapest (Vámpalota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomáson s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

(355-6.2) **A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.**

Saját termésű

ó- és ujbór

kitünő, többféle
:: minőségben,
igen jutányosan
:: kapható
Nagybecskereken

Dr. Nagy Dezsónél.

225 x 9

ÜGYNÖKÖK

legmagasabb jutalék mellett magyarországi elsőrendű ablakroletta és szalusiagyár részére felvételnek. Olyanok, kik már ezen szakmában dolgoztak, előnyben részesülnek. — Ajánlatok: FRIEDMAN KÁROLY, butor- és redőnygyára, PÉCS.

296-8.5

Rohitsi

Tempel - forrás. Szénasavdús, diatetikus, üdítő asztali ital. - Elősegíti az emésztést és anyagcsereit.

Styria - Legteljesebb gyógyforrás. - Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lepdagagnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmánál.

Donati - a maga nemében a leggazdagabb tartalmú gyógyforrás leg-erélyesebb hatással. Főképpen indikálva: idült bélhurutnál, obstitipciónál, epekövénél, elhízási hajlamnál, oszvánál és cukorbetegségeknél.

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersósforrások

CSÁSZÁRFÜRDŐ Budapest

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kén- és hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, lezaporogatások, uszodák, külön ölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasav- és villamosvízfürdők. A fürdők kitünő eredményt hoznak a legkülönbözőbb betegségeknél és idegbajok ellen. Ivó kura a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. — Gyógy- és zenédij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

165-14.4

Az Igazgatóság.

Alapítva 1900. Telefonszám 101.
Sürgőnycim: Berberszki.

Berberszki Miklós
papucskészítő-műhelye

Nagybecskerek, Vásár-tér 713. szám,
üzleti helyiség és raktár:
József főherceg-utca 5, a nagyhid mellett.

Szállít bel- és külföldre legújabb és legszebb kivitelű férfi, női és gyermekpapucsokat.

Ajánlja nagy raktárát
posztó, bőr, selyem és bársonypapucsookban.

Nagy választék varrot és szegelt szandálokban.

Viszontelárusítóknak kívánatra ingyen és bérmentve küldi legújabb nagy árjegyzékét.

A nagybecskereki iparkiallítás 1902-ben díszoklevéllel kitüntetve.

310-5-4

587/1910. sz.

Tótaradác község előjáróságától.

Hirdetmény.

Tótaradác község képviselőtestülete egy ártézi, esetleg mélykut furását határozta el.

A feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők. Ajánlatok folyó évi május 30-ig nyújtandók be.

Tótaradác, 1910. évi május 3.

366-3.3

Az előjáróság.

110144/9010. sz. C. III. M. kir. államv. igazgatósága

HIRDETMEYNY.

(A m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi személydíjzabási függelékhez V. pótl. életbeléptetése.)

A komárom-érsekújvári vonal megnyitása napján a m. kir. államvasutak vonalain érvényes személydíjzabási függelékhez az V. pótlék lép életbe.

E pótlék a komárom-érsekújvári vonalon fekvő állomások és megállóhelyek személydíjzabási beosztását tartalmazza.

E pótlék példányonként 50 fill. a magyar vasutak és bosznia-hercegovinai államvasutak díjzabásukat elárúsító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz.) lesz megszerezhető.

Budapest, 1910. évi április 8-án.

1-x4

M a r x, elnökkeljettos.

Hirdetmény.

A Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság az életbiztosítással kapcsolatos betétüzletet bevezette

s e célból egy kiváló életbiztosító társasággal lépett összeköttetésbe.

Az üzletág lényege a következő:

A belépni szándékozó kötelezi magát 1 koronás heti részletek fizetésére. A befizetéseket nem kell feltétlenül hetenként eszközölni, előre esetleg több részlet is fizethető. Ezzel kapcsolatban minimális pótdíj ellenében egyszersmind életét is biztosítja.

15 év elteltével,

amikor az 1 koronás heti befizetés kamataival együtt 1000 koronára nő fel, ezt a teljes összeget, vagyis

1000 (Egyezer) koronát kézhez kapja.

Amennyiben azonban betevő már az első részlet befizetése után elhalálozna, az egész 1000 korona haladéktalanul esedékessé válik.

Ha azonban a díjak befizetését 15 év előtt megszüntetné, úgy

betétjét kamatos kamataival bármikor kézhez kapja.

Beléphetnek 20—60 évig terjedő életkorban levők.

Egy-egy ügyfél több 1000—1000 koronás tételt is jegyezhet.

Amidőn a nagyközönség figyelmét az észszerű takarékoság eme legújabb módjára tisztelettel felhívjuk, még csak azt jegyezzük meg, hogy az ország más helyein létesített hasonló rendszer a legmelegebb fogadtatásban részesült és ma már milliókra megy az összeg, melyet az országban ilyen módon jegyeztek.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság.

264x71 88

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKEREK.

ISMERI-E MÁR ÖN

KAPHATÓ: A TORONTÁLI CIPŐT? NEM?! HÁT PRÓBÁLJA KI! 357-x.4

BENÓ TESTVÉREK DIVAT ÉS RÖVID-ÁRU-CÉGNÉL **NAGYBECSKEREK.**

TELEFON 201. AZ ÁRA OLCSÓ — MINŐSÉGE JÓ. JAVITÁSOK ELFOGADTATNAK.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és alvételzavarok, gyomorgrósz és gyomorfájás, rögzült székrekedés, májbántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen e jóság házi szernek óvintézkedése óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.—
Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. „A Moll” feliratu ónozzal van zárva.

Moll féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító Jedőrszólási szer közzvény, csusz és meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű. —

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

3-28.12

Főszékhely

Moll A. gyógyszerész és kir. udvari szállító által

Bécs, I., Tuchlauben 9 szám.

Védiki megrendelések naponta postautárvét mellett teljesítettek
A raktárban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Szorgalmas és agilis urak és nők
fix fizetést és nagy mellékeresetet

érhetnek el, egy kedvelt, nagy keresetnek
örvendő cikk ajánlásával és eladásával, ha
ismeretségüket kellőképpen felhasználni óhajt-
ják. Szíves megkeresések: Sipos Béla Buda-
pest, Teréz-körut 27/T. alá küldendők.

356-22

INGÓ-ÁRVERÉS

Alólirottak ezennel a tisztelt közönség
becses tudomására hozzuk, hogy néhai
Dimitis Sultanna hagyatékához tartozó
ingóságok folyó évi május 10-én d. e 9
órákor elhaltak Hunyadi-(fő-)utczában levő
házában szabad kézből el fognak adni.

330-33

Az örökösök.

A hölgyek tudják legjobban

mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC,

mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem
elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves
legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arc-
bőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot for-
ditanak az arcbőr ápolására, a szépség fen-
tartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

Margit-Crème

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után
eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket,
májfoltokat és az arcot fehériti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártal-
matlan. Páratlan és csodás arc-szépítő és a
szépséget megőrző hatását pedig fényesen
bizonyítja, hogy a Wienben rendezett „Ausstel-
lung für Moderne Gesundheits u. Schönheits-
pflege” nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 korona.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható Nagybecskerekén: Jakobi Ármán, Kellner
József, Vági Sándor gyógyszerárakban és Melkuhn
Dezso drogeriájában. (260a-82)

T. cz.

Tisztelettel értesitem, hogy az itteni piacon

ifj. KINDL JÓZSEF

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt a Beierlein-féle házban (Fő-utca 84. sz.)

vas-, fűszer- és rövidárkereskedést nyitottam.

Már előre is biztosíthatom, hogy mindenkor azon fogok fáradozni, hogy
tisztelt vevőim igényeit szolid, exact és figyelmes kiszolgálással minden
irányban a lehető legnagyobb mértékben kielégítem és kérem, hogy szükség
esetén engem becses megrendelésével kitüntetni sziveskedjék.

365-22

Kiváló tisztelettel ifj. KINDL JÓZSEF.

Bégaszentgyörgy, 1910. május hó.

Akar nősulni?

Hölgyektől (ezek között olyanok tör-
vénytelen gyermekekkel, testi hibával sib.)
5-500.000 korona vagyonnal fel vagyunk
hatalmazva, megfelelő férjet keresni. Csakis
urak (ha vagyon nélküliek is), akiknek komoly
szándékuk van és gyors házassághoz akadály
nincsen, irjanak e címre: 11x37.13

L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú	1 szelvény 7 korona
elegető teljes férfi- ruhához	1 szelvény 10 korona
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
ára csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényi fekete szalonruhához 20.— K.-ért éppny
felöltő szöveteket, turista-lodent, selyemkamagant gyári
arakon küld a mindenütt ismert megbízható és szolid
posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn/49.

Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-
szükségletét direkt a gyártáshelyén Siegel-Imhof
cégnél rendel. Oriási forgalma miatt állandóan
a legnagyobb választék a legújabb szövetekből.
Szabott, legolcsóbb árak! Bármely kis
megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és
figyelmes.

Titok

marad minden háziasszony előtt, hogy mi-
ként kölesönözhet a szobapadlónak ál-
landó, szép és előkelő szint, amíg a valódi
Eisenstädter-féle

= EGLASINE = padló-fénymázt

Bejegyzett védjegy, nem használja.

Páncélos lovag.

299-10.3

Az „Eglasine” három óra
alatt meg-
szárad.

Kemény mint a borostyánkő,
gyönyörű tükröző szint ad.

Az „Eglasine” teljesen
szagtalan.

Az „Eglasine” fénye tartós,
mosható és ezért előszeretettel használják
KONYHABUTOROK fénye
zésére is. — Kérjen mindenütt
csak valódi Eisenstädter-féle

„Eglasine” padlófénymázt
és ügyeljen a
„Páncélos lovag” védjegyre,
amely minden dobozon látható.

Reitter Oszkárnál

Nagybecskerekén kaphatók!

Elsőrendű Angliából hozatott fajtisza telivér

Hőfőhér orpington

Hőfőhér Wyandotte

(Amerikai kitűnő téli tojók)

Sárga orpington

Kendermagos Plymouth

Rocks; továbbá

Hőfőhér óriás pekingi

kaosa

Rázásmentes biztos ingyenes!!

Állami nagy aranyérmek.

Legelső győzelmi díjak, ha-
zal és külföldi legelső és

legnagyobb kitüntetések.

Őszi szállításra fenti állatokon kívül

nagytestű angol emdeni libák is

előre megrendelhetők. Drbja 25 kor.

Kittüntetések:

Arad

Budapest I.

Budapest II.

Bécs

Belgrád

Lugos

Lovrin

Nagybecskerek

Nagyvárad

Pozsony

Pécs

Pancsova

Szofia

Szatmár

Szeged

Szabadka

Temesvár

Veszprém

Zenta

188-2.13

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle
Menthol-fogszappan? Legjobb azért, mert kelle-
mes ízű fogszappan a fogkőlerako-
dást eltávolítja, a száj savanyu és rossz
ízét felfrissíti, felüdüti, végül átható
desinficiáló erejével a fogszúvasodást
megakadályozza. Legolcsóbb azért,
mert mindennapi használat mellett
is eltart s eredeti hatásából állás köz-
ben semmit sem veszít. — Kapható
gyógytárakban, drogeriákban 1 kor.

Nagybecskerekén Melkuhn Dezso
drogeriájában (Hunyady-(fő-)utca) kapható.

39(5)-82

AKI BUTORT

BUDAPESTEN AKAR VÁSÁROLNI,

saját érdekében cselekszik,
ha vásárlás előtt megtekinti

A „BUDAPESTI ASZTALOS IPARTESTÜLET” védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK és HITELSZÖVETKEZET

árucsarnokait, melyek a következő helyeken vannak: VIII., József-körut 28.

(Béerkocsis-utca sarkán), IV., Ferenczies-tere 1. sz. (a királyi bérpalotában).

Ezen szövetkezet az „Országos Központi Hitel-
szövetkezet” tagja s ennek felügyelete alatt áll.

13-11.10

Vásárlási kényszer teljesen kizárva. • Stilszerű, modern lakberendezések.

Jutányos árak!

Szavatosság az áru minőségeért.

Az árucsarnokba kizárólag els' rangú budapesti asztalosok és kárpitosok dolgoznak.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult házi szer, mely már
sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult
köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és
csak olyan eredeti üveget fogadjunk el,
mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter
céggel ellátott dobozba van osoma-
golva. Ára üvegekben K.-80, K. 1.40 és
K. 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-
tárban kapható. — Főraktár: Török József
gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”,
Prágán, Elisabethstrasse 5 neu.

1-26.21